

MARTINA KRESE • NATALIJA RUŽIČ

SVET MATEMATIKE

3

UČBENIK

ZA MATEMATIKO

v 3. razredu devetletne osnovne šole

Martina Krese in Natalija Ružič

SVET MATEMATIKE 3

Učbenik za matematiko
v 3. razredu devetletne osnovne šole

Ilustracije: Nelly Tiran

Recenzenti: dr. Ludvik Horvat, dr. Zvonko Perat, Karmen Kete, Tatjana Štular

Jezikovni pregled: Marta Pavlin

Prelom in oprema: ONZ Jutro

Izdalo in založilo: Založništvo Jutro, Jutro d.o.o., Ljubljana

Za založbo: Stane Kodrič

1. izdaja, 2006

Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje je na 90. seji dne 20. 4. 2006 potrdil učbenik »SVET MATEMATIKE 3, Učbenik za matematiko v 3. r. devetletne osnovne šole« avtoric Martine Krese in Natalije Ružič kot učbenik za pouk matematike v 3. razredu devetletnega osnovnošolskega izobraževanja.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
372.47(075.2)(076.1)

KRESE, Martina

Svet matematike 3. Učbenik za matematiko v 3. razredu devetletne osnovne šole
/ Martina Krese, Natalija Ružič ; [ilustracije Nelly Tiran]. - 1. izdaja - Ljubljana : Jutro, 2006

ISBN 961-6433-67-9

1. Ružič, Natalija

226125568

NAROČILA:

JUTRO d.o.o., Črnuška c. 3, p.p. 4986, 1001 Ljubljana

Tel. (01) 561-72-30, 041 698-788, 031 521-195 • faks (01) 561-72-35

E-pošta: JUTRO@SIOL.NET • Knjigarna na internetu: WWW.JUTRO.SI

Kazalo

Ponovimo	5	Množimo in delimo s številom 8	78
Seštevamo	16	Množimo in delimo s številom 9	80
Odštevamo	19	Množimo in delimo s številom 7	82
Liki	21	Teden in dan	84
Telesa	24	Množimo in delimo s številom 1	87
Seštevamo s prehodom	25	Število 0 in 1 pri množenju in deljenju	89
Odštevamo s prehodom	27	Množimo in delimo	91
Računamo z denarjem	29	Sestavljamo račune	93
Denar Evropske unije — EVRO (€)	31	Ostanek pri deljenju	95
Kje je kaj na mreži?	35	Na koliko načinov?	96
Merimo dolžino	37	Raziskujemo	98
Množimo	44	Merimo prostornino	100
Delimo	47	Polovica	104
Množimo in delimo s številom 2	49	Četrtna	106
Poštevanka števila 2	50	Osmina	108
Razpolavljamo	51	Tretjina, petina, šestina	109
Delimo s številom 2	52	Ura, minuta	110
Soda in liha števila	53	Število prikažemo s sličicami	115
Množimo in delimo s številom 4	54	Razdelimo otroke v množice	116
Množimo in delimo s številom 10	56	Štejemo do 1000 po 100	118
Množimo in delimo s številom 5	58	Seštevamo in odštevamo stotice	121
Računamo do 100	60	Števila do 1000	123
Simetrija	66	Prištevamo in odštevamo enice	127
Množimo in delimo s številom 3	68	Prištevamo in odštevamo desetice	132
Množimo in delimo s številom 6	70	Prištevamo in odštevamo stotice	138
Tehtamo	72	Prikažimo s stolpci	145
Skladni liki	76	Na koliko različnih načinov?	147

Navodilo:

Vse naloge, ki so v učbeniku,
rešujemo v zvezek za matematiko.

PONOVIMO

ŠTEVILA DO 100

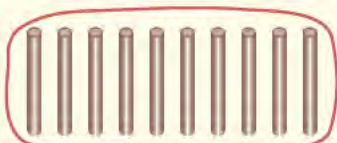
STOTIŠKI KVADRAT

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

1 Štej:

- a) naprej po 1 od 15 do 27,
- b) nazaj po 1 od 74 do 68,
- c) naprej po 2 od 50 do 60,
- č) nazaj po 2 od 84 do 72,
- d) naprej po 10 od 30 do 90,
- e) naprej po 10 od 15 do 95,
- f) nazaj po 10 od 86 do 16.

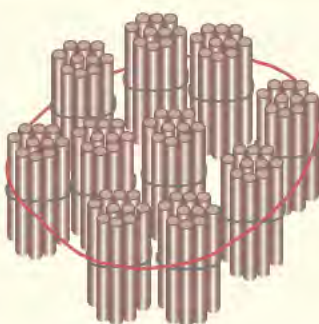
DESETICA

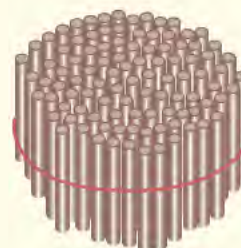
10 ENIC JE 1 DESETICA
 $10 E = 1 D$

STOTICA

10 DESETIC JE 1 STOTICA
 $10 D = 1 S$

PREDHODNIK, NASLEDNIK ŠTEVILA

ZA 1 MANJŠE ŠTEVILO

ZA 1 VEČJE ŠTEVILO

72

73

74

PREDHODNIK

NASLEDNIK

PREDHODNIK ŠTEVILA 73 JE ŠTEVILO 72.

$$73 = 72 + 1$$

$$73 > 72$$

$$72 = 73 - 1$$

NASLEDNIK ŠTEVILA 73 JE ŠTEVILO 74.

$$73 = 74 - 1$$

$$73 < 74$$

$$74 = 73 + 1$$

- 1 Številom 53, 40, 89, 31 in 28 zapiši predhodnika in naslednika.

Zgled:

29

30

31

PRIMERJAMO ŠTEVILA

82 > 56

31 = 31

28 < 45

- 2 Primerjaj števila in zapiši v zvezek.

15 ? 51

99 ? 100

57 ? 57

40 ? 51

73 ? 72

36 ? 63

23 ? 13

66 ? 65

UREJAMO ŠTEVILA

- 1 Uredi števila po velikosti. Začni z najmanjšim številom.

a) 37, 30, 41, 22

c) 83, 38, 56, 21

d) 99, 9, 49, 94

b) 18, 29, 8, 21

č) 100, 17, 11, 35

e) 58, 85, 87, 56

- 2 Uredi števila po velikosti. Začni z največjim številom.

a) 17, 71, 81, 57

c) 41, 21, 12, 14

d) 76, 52, 77, 25

b) 36, 95, 59, 91

č) 88, 99, 89, 98

e) 69, 80, 89, 79

SEŠTEVAMO

$$\begin{array}{ccccc} 40 & + & 30 & = & 70 \\ \text{SEŠTEVANEC} & & \text{SEŠTEVANEC} & & \text{VSOTA} \end{array}$$

1 Izračunaj.

$30 + 30 = \boxed{?}$

$10 + 70 = \boxed{?}$

$80 + 10 = \boxed{?}$

$50 + 40 = \boxed{?}$

$20 + 60 = \boxed{?}$

$40 + 30 = \boxed{?}$

$20 + 60 = \boxed{?}$

$50 + 30 = \boxed{?}$

$20 + 70 = \boxed{?}$

2 Janez ima 40 evrov, Metka pa 40 evrov več. Koliko evrov ima Metka? Napiši račun in odgovor.

3 Izračunaj.

$50 + 3 = \boxed{?}$

$90 + \boxed{?} = 91$

$7 + 20 = \boxed{?}$

$80 + 8 = \boxed{?}$

$70 + \boxed{?} = 76$

$9 + 60 = \boxed{?}$

$40 + 5 = \boxed{?}$

$10 + \boxed{?} = 14$

$2 + 30 = \boxed{?}$

4 Na avtobusu se pelje 9 potnikov. Na prvi postaji vstopi 20 potnikov, na drugi pa 30 potnikov. Koliko potnikov je na avtobusu, če nihče ne izstopi? Napiši račun in odgovor.

5 Izračunaj.

$34 + 4 = \boxed{?}$

$45 + \boxed{?} = 49$

$62 + \boxed{?} = 66$

$72 + 6 = \boxed{?}$

$81 + \boxed{?} = 89$

$3 + 42 = \boxed{?}$

$21 + 5 = \boxed{?}$

$74 + \boxed{?} = 77$

$\boxed{?} + 53 = 58$

6 Izračunaj vsoto števil 32 in 7. Napiši račun in odgovor.

ODŠTEVAMO

$$\begin{array}{ccccc} 80 & - & 30 & = & 50 \\ \text{ZMANJŠEVANEC} & & \text{ODŠTEVANEC} & & \text{RAZLIKA} \end{array}$$

1 Izračunaj.

$70 - 50 = \boxed{?}$

$50 - 40 = \boxed{?}$

$\boxed{?} - 30 = 20$

$90 - 70 = \boxed{?}$

$80 - 60 = \boxed{?}$

$70 - \boxed{?} = 10$

$60 - 40 = \boxed{?}$

$100 - 70 = \boxed{?}$

$\boxed{?} - 40 = 50$

2 Koliko je zmanjševanec, če je odštevanec 50, razlika pa 20?
Napiši račun in odgovor.

3 Jaka je imel 100 evrov. Kupil si je teniški lopar. Ostalo mu je še 20 evrov.
Koliko evrov je stal teniški lopar?
Napiši račun in odgovor.

4 Izračunaj.

$56 - 6 = \boxed{?}$

$25 - \boxed{?} = 20$

$\boxed{?} - 7 = 20$

$38 - 8 = \boxed{?}$

$49 - \boxed{?} = 40$

$\boxed{?} - 3 = 80$

$94 - 4 = \boxed{?}$

$78 - \boxed{?} = 70$

$\boxed{?} - 6 = 60$

5 Izračunaj razliko števil 67 in 7. Napiši račun in odgovor.

6 Izračunaj.

$55 - 3 = \boxed{?}$

$36 - \boxed{?} = 32$

$26 - \boxed{?} = 23$

$89 - 7 = \boxed{?}$

$48 - \boxed{?} = 43$

$66 - \boxed{?} = 61$

$77 - 6 = \boxed{?}$

$99 - \boxed{?} = 97$

$78 - 6 = \boxed{?}$

7 Ribič Tone je ujel 37 kg rib, ribič Peter pa 6 kg rib manj.
Koliko kilogramov rib je ujel ribič Peter?
Napiši račun in odgovor.

SESTAVLJENI RAČUNI

1 Izračunaj.

$$20 + 30 + 8 = \boxed{?}$$

$23 + 0 + 5 = \boxed{?}$

$$44 - 4 + 30 = \boxed{?}$$

$$60 - 40 + 6 = \boxed{?}$$

$$50 + 20 + 9 = \boxed{?}$$

$10 + 40 + 7 = \boxed{?}$

$$57 - 7 - 20 = \boxed{?}$$

$$88 - 8 + 10 = \boxed{?}$$

$$35 - 5 - 60 = ?$$

2 Na kmetiji so imeli 24 kokoši in 3 peteline. Lisica je odnesla 4 kokoši. Koliko živali je še na kmetiji? Napiši račun in odgovor.

KJE JE KAJ – RAZLIČNE POTI

V mreži so narisane 3 poti.

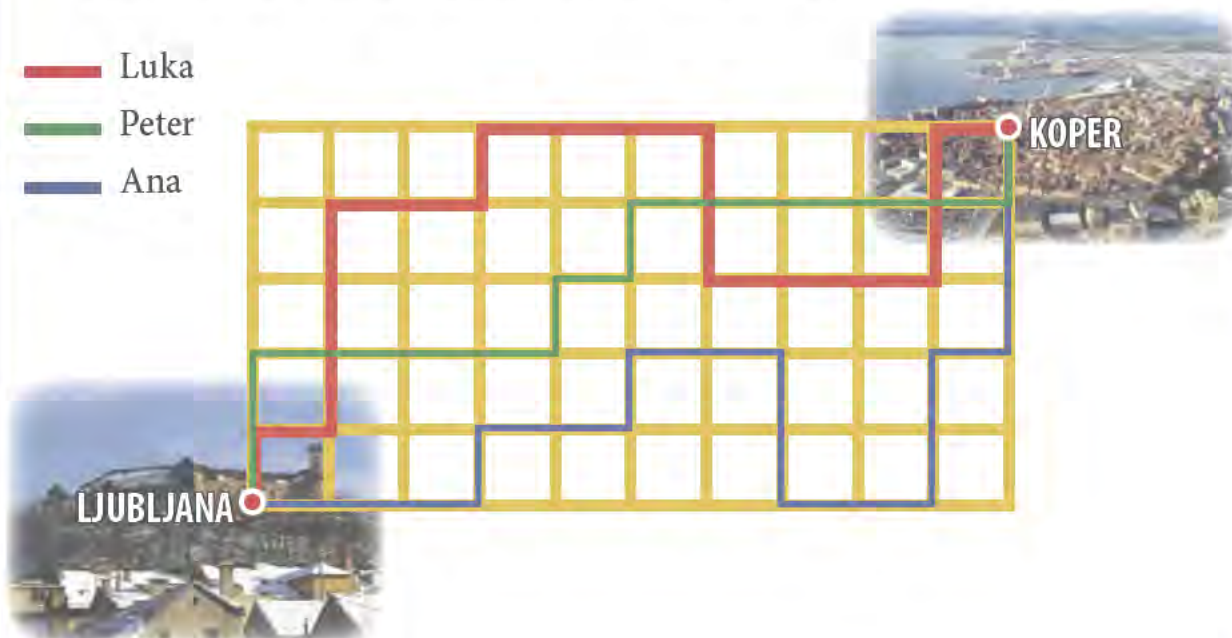
Lukovo pot iz ljubljane v koper prikažemo s puščicami:

1 $\uparrow$ 1 $\rightarrow$ 3 $\uparrow$ 2 $\rightarrow$ 1 $\uparrow$ 3 $\rightarrow$ 2 $\downarrow$ 3 $\rightarrow$ 2 $\uparrow$ 1 $\rightarrow$

Luka

 Peter

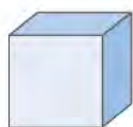
Ana

1 S puščicami prikaži Petrovo pot iz Ljubljane do Kopra. Nariši v zvezek.

2 S puščicami prikaži Anino pot iz Kopra do Ljubljane. Nariši v zvezek.

TELESA

KOCKA

KVADER

VALJ

KROGLA

PIRAMIDA

STOŽEC

- 1 Imenuj predmete, ki imajo obliko kocke, kvadra, valja, krogle, piramide ali stožca.

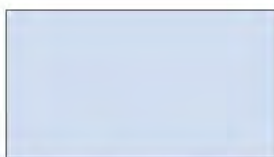

- 2 V zvezek nariši po en predmet, ki ima obliko kocke, kvadra, valja, krogle, piramide in stožca.

LIKI

KVADRAT

PRAVOKOTNIK

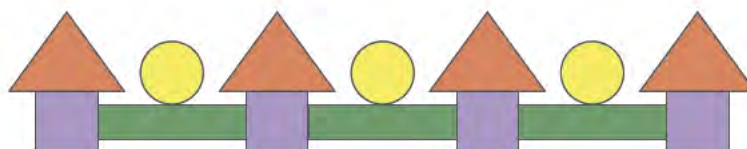

KROG

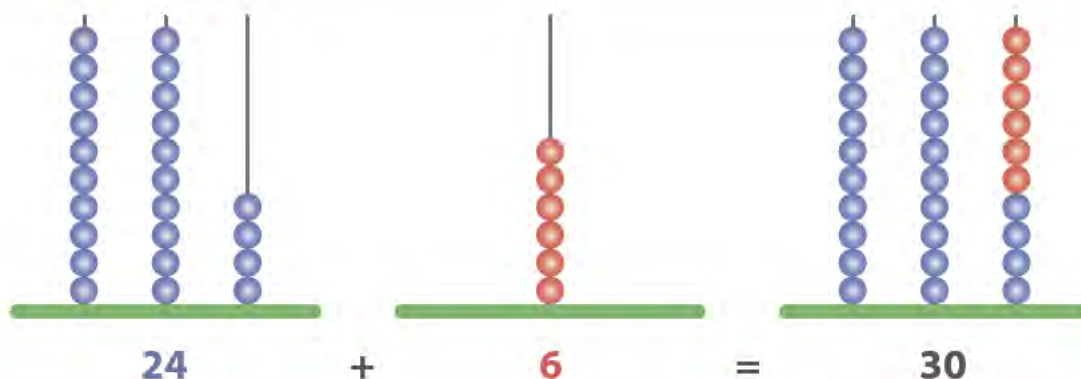

TRIKOTNIK

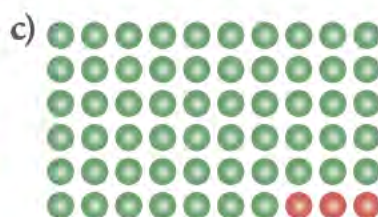
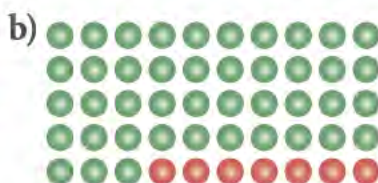
- 1 S šablono preriši sliko v zvezek.

Seštevamo

1 Napiši račune in izračunaj.

2 Izračunaj.

$32 + 8 = \boxed{?}$

$7 + 13 = \boxed{?}$

$83 + 7 = \boxed{?}$

$2 + 38 = \boxed{?}$

$45 + 5 = \boxed{?}$

$1 + 19 = \boxed{?}$

$96 + 4 = \boxed{?}$

$3 + 57 = \boxed{?}$

$78 + 2 = \boxed{?}$

$9 + 61 = \boxed{?}$

$89 + 1 = \boxed{?}$

$6 + 54 = \boxed{?}$

3 Miha ima 92 evrov. Od mame dobi še 8 evrov. Koliko ima vsega denarja? Napiši račun in odgovor.

4 Luka tehta 24 kilogramov, Jakob pa 6 kilogramov več kot Luka. Koliko kilogramov tehta Jakob? Napiši račun in odgovor.

5 Babičin vrt je dolg 34 metrov, sosedov pa je za 6 metrov daljši od babičinega. Koliko metrov meri dolžina sosedovega vrta? Napiši račun in odgovor.

6 Juretova palica je dolga 73 centimetrov, Markova pa je 7 centimetrov daljša od Juretove. Koliko centimetrov je dolga Markova palica? Napiši račun in odgovor.

Spoznajmo prostor

V učilnici je prostor zapolnjen s pohištvom. V učilnici so klopi, stoli, miza, tabla, omare ...

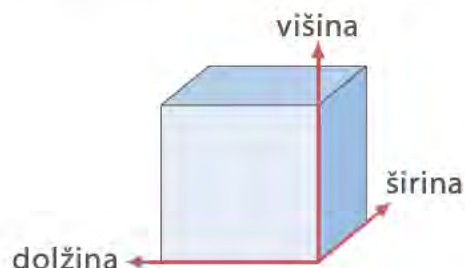
Oblika in velikost predmetov

Pri vseh stvareh, ki jih lahko otipamo, ločimo obliko in velikost. Ko opisujemo predmet, lahko opišemo njegovo obliko. Po obliki razlikujemo mizo od stola, klop od omare in peč od table ...

Smeri v prostoru

Vsak predmet se razteza v treh smereh:

- v dolžino
- v višino
- v širino (globino)

Ploskev in črta

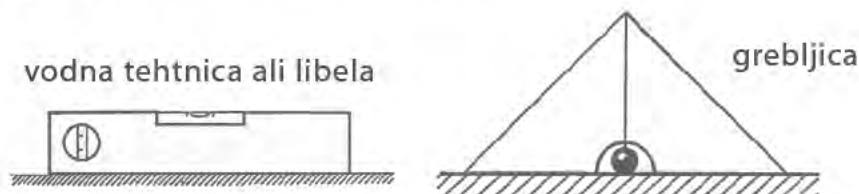
Raztezanje telesa v dolžino in širino običajno opazujemo v **vodoravni ravnini**. Vodoravno ravnino dobimo tako, da si predstavljamo gladino v vode posodi, podaljšano na vse strani.

Ravnina je neomejena ravna ploskev in se razteza v dveh smereh.

Da je ploskev vodoravna, vidimo že s prostim očesom. Če pa želimo neko ploskev postaviti natančno vodoravno, si za manjše ploskve pomagamo z vodno tehtnico. Pri večjih razdaljah si pomagamo s prozorno cevjo, ki je napolnjena z vodo. Gradbeniki pogosto s takim pripomočkom ugotavljajo vodoravnost ploskve.

Črte, ki omejujejo vodoravne ploskve, so tudi vodoravne.

Na vodoravno ploskev lahko vedno postavimo navpično črto ali **navpičnico**. Smer navpične črte lahko določimo že na pogled. Če pa se hočemo o navpičnosti prepričati, pa preverimo navpičnost z grezilom ali svinčnico. Navpična črta se razteza le v eni smeri.

Navpičnica pada vedno pravokotno na vodoravnico.

Ravna črta se razteza samo v eno smer.

Spoznajmo števila do 1000

ENICA (1 E)

1 E je **enica**. Predstavimo jo z enotsko kocko .

DESETICA

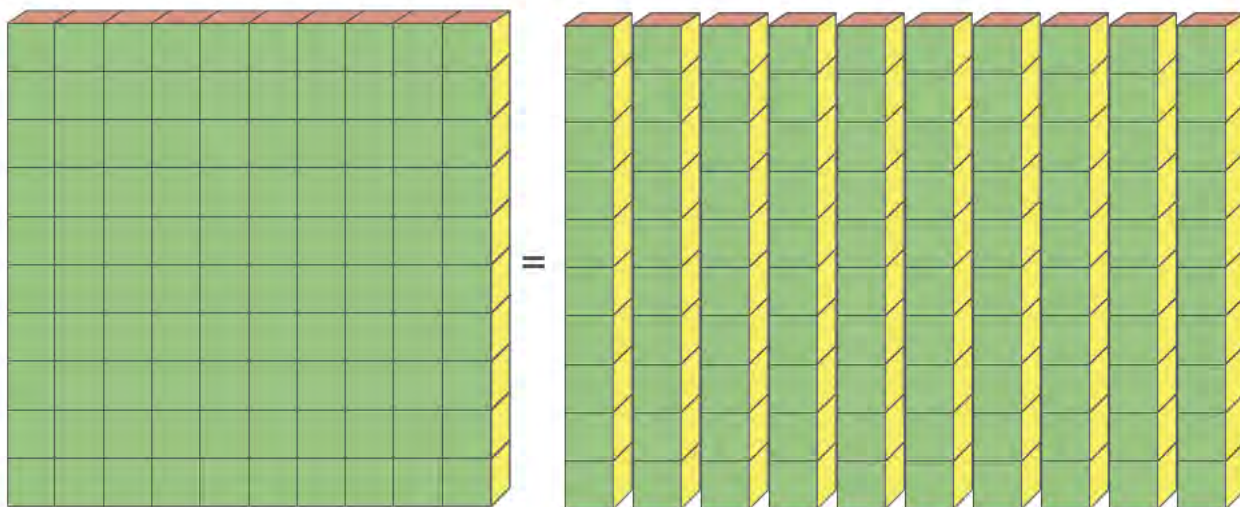
$$1 D = 10 E$$

1 D je sestavljena iz 10 enic.
Desetico predstavimo z 10 enotskimi kockami.

STOTICA

$$1 S = 10 D = 100 E$$

1 S je sestavljena iz 10 desetic ali 100 enic.
Stotico predstavimo z 10 desetiškimi stolpci ali 100 enotskimi kockami.

Računamo z denarjem — EVRO (€)

KOVANCI CENTI (stotini)

1 CENT 1 ¢	2 CENTA 2 ¢	5 CENTOV 5 ¢	10 CENTOV 10 ¢	20 CENTOV 20 ¢	50 CENTOV 50 ¢
					

KOVANCI EVRO

1 EVRO €		2 EVRA €	
-------------	---	-------------	--

BANKOVCI EVRO

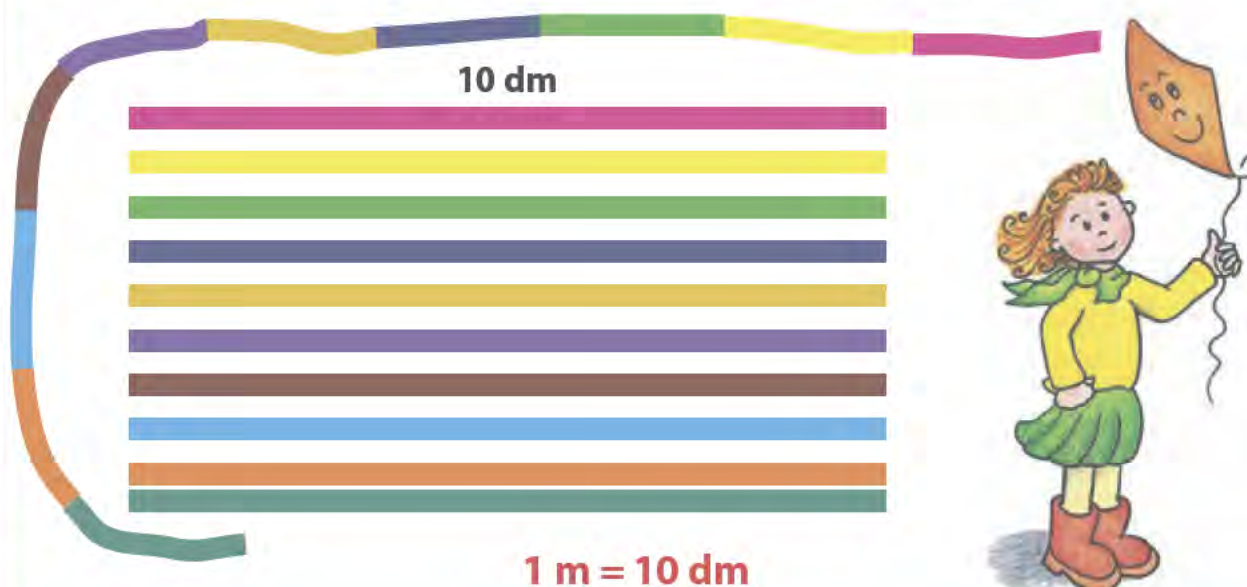
5 EVROV 5 €	10 EVROV 10 €	20 EVROV 20 €	50 EVROV 50 €
			
100 EVROV 100 €	200 EVROV 200 €	500 EVROV 500 €	
			

Denarna enota Slovenije in Evropske unije se imenuje evro (€ = euro).

Evro se deli še na 100 manjših delov.

Stotinka evra se imenuje cent (¢).

Nina je naredila zmaja. Potrebuje še okrasne trakove. En meter dolg trak je razrezala na 10 enakih delov. Odrezane trakove je položila na mizo.

- 1 Oceni in izmeri dolžino mize, risalnega bloka in zvezka. V decimetrih dobljene podatke napiši v zvezek.

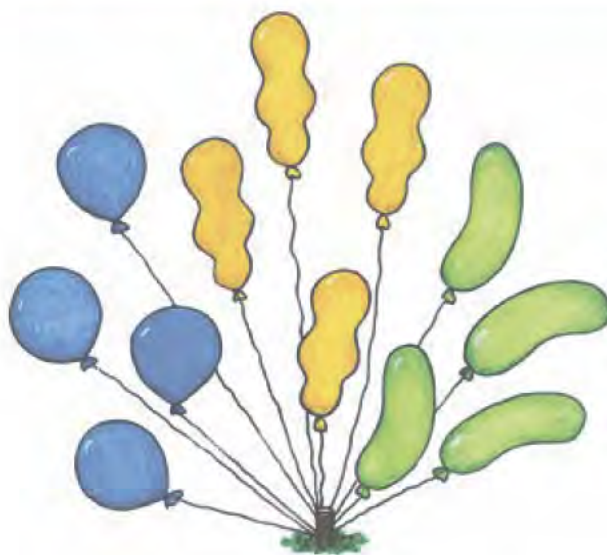
	OCENA v dm	IZMERA v dm
ŠOLSKA MIZA	?	?
RISALNI BLOK	?	?
ZVEZEK	?	?

Vid in Tim sta izmerila višino omare.

Oba sta izmerila **enako**, ker je **2 m = 20 dm**.

Množimo

Koliko je vseh balonov?

$$4 + 4 + 4 = 3 \cdot 4$$

krat

$$3 \cdot 4 = 12$$

Vseh balonov je 12.

Račun množenja

$$\begin{array}{ccccc} 3 & \cdot & 4 & = & 12 \\ \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\ \text{mno\text{ž}itelj} & \cdot & \text{mno\text{ž}enec} & = & \text{zmno\text{ž}ek} \\ \text{faktor} & \cdot & \text{faktor} & = & \text{zmno\text{ž}ek} \end{array}$$

1 Po zgledu napiši račune.

a)

$$4 + 4 = 2 \cdot 4$$

b)

c)

č)

2 Prepiši in dopolni.

$$2 + 2 + 2 = \boxed{?} \cdot \boxed{?}$$

$$3 + 3 = \boxed{?} \cdot \boxed{?}$$

$$6 + 6 + 6 + 6 = \boxed{?} \cdot \boxed{?}$$

$$1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = \boxed{?} \cdot \boxed{?}$$

$$5 + 5 + 5 + 5 + 5 = \boxed{?} \cdot \boxed{?}$$

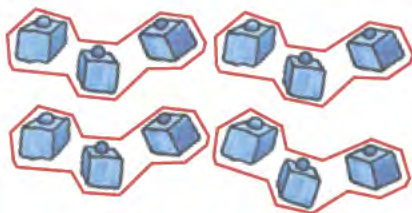
$$7 + 7 + 7 = \boxed{?} \cdot \boxed{?}$$

$$4 + 4 + 4 + 4 + 4 = \boxed{?} \cdot \boxed{?}$$

$$10 + 10 + 10 = \boxed{?} \cdot \boxed{?}$$

1 Napiši račune.

a)

$$? \cdot 3 = 12$$

$$12 : 3 = ?$$

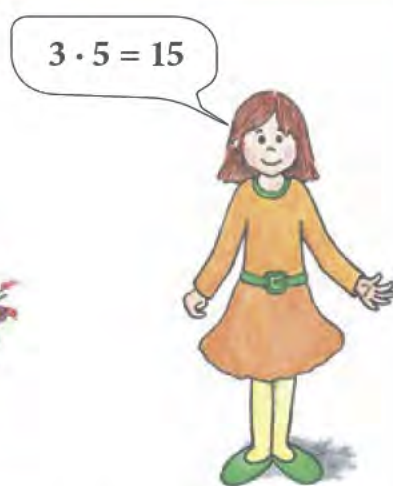
b)

c)

$$15 : 5 = 3$$

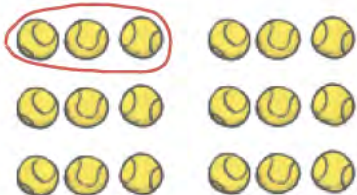
$$3 \cdot 5 = 15$$

Boža je izračunala, koliko šopkov naredi cvetličarka iz 15 rož, če da v vsak šopek 5 rož.
Neža je izračunala, koliko rož je v treh šopkih, če da cvetličarka v vsak šopek 5 rož.

$$15 : 5 = 3, \text{ ker je } 3 \cdot 5 = 15$$

1 Deli in preizkusi z množenjem.

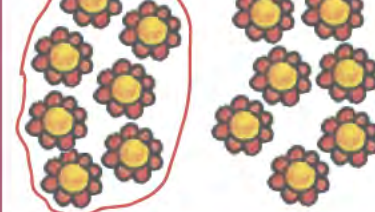
a)

b)

c)

č)

d)

e)

Soda in liha števila

Ana je zložila nogavice v **pare**.

$$8 = 2 + 2 + 2 + 2$$

8 je **parno** ali **sodo število**.

Bine je zložil rokavice v pare.

Ena rokavica nima para.

$$9 = 8 + 1$$

9 je **neparno** ali **liho število**.

9 dobimo tako, da sodemu številu prištejemo 1

Ogrlico smo razpolovili na dva enaka dela.

$$12 = 6 + 6$$

Vsako število, ki ga lahko razpolovimo na dva enaka dela, je **sodo število**.

12 je sodo število

Ogrlice ne moremo razpoloviti na dva enaka dela.

$$17 = 8 + 9$$

Število, ki ga ne moremo razpoloviti na dva enaka dela, je **liho število**.

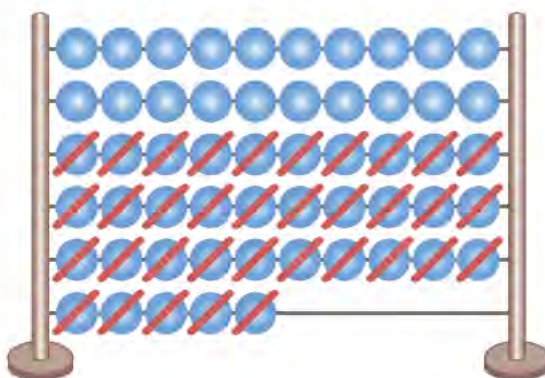
17 je liho število.

50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Soda števila imajo **0, 2, 4, 6** ali **8 enic**.

50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Liha števila imajo **1, 3, 5, 7** ali **9 enic**.

$$55 - 35 = \underline{55 - 30} - 5 = 25 - 5 = 20$$

$\swarrow \quad \searrow$
 30 5

1 Izračunaj.

$47 - 17 = \boxed{?}$

$92 - 72 = \boxed{?}$

$36 - \boxed{?} = 20$

$53 - 23 = \boxed{?}$

$78 - 38 = \boxed{?}$

$\boxed{?} - 23 = 40$

$74 - 44 = \boxed{?}$

$61 - 11 = \boxed{?}$

$85 - \boxed{?} = 30$

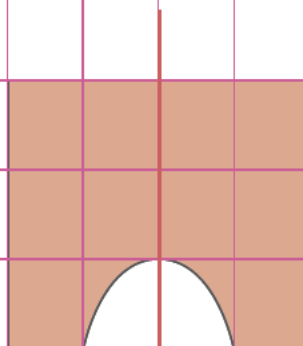
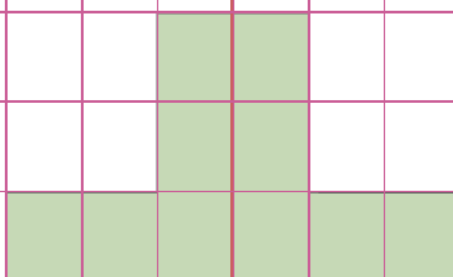
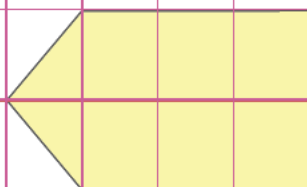
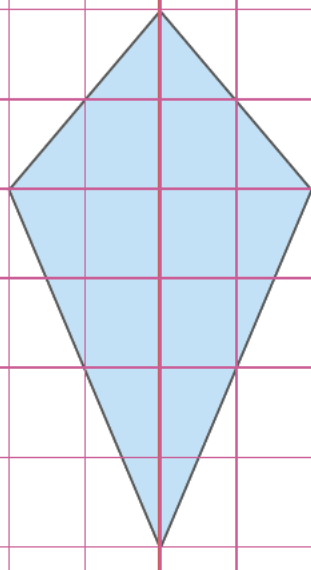
$28 - 18 = \boxed{?}$

$87 - 57 = \boxed{?}$

$\boxed{?} - 46 = 20$

Pri vseh nalogah napiši račun in odgovor.

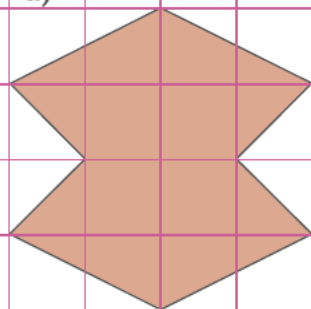
- 2 V vlaku se je peljalo 95 potnikov. Na postaji jih je izstopilo 45. Koliko potnikov se pelje v vlaku sedaj?
- 3 V bali je 76 m blaga. Prodajalka odreže najprej 20 m, potem pa še 16 m blaga. Koliko metrov blaga je še v bali?
- 4 Oče tehta 83 kg, mama je 20 kg lažja od očeta, sin pa je 23 kg lažji od mame. Koliko kilogramov tehta mama in koliko sin?
- 5 Bunda je stala 78 €. Na razprodaji si jo lahko kupil za 28 € ceneje. Koliko evrov je stala bunda na razprodaji?
- 6 Na igrišču je bilo 47 otrok. 17 otrok je odšlo domov, 20 otrok se je igralo z žogo, ostali so se lovili. Koliko otrok se je lovilo?
- 7 Katero število je za 16 manjše od 86?
- 8 Mama je vložila 43 kozarcev češnjevega in 36 kozarcev mareličnega kompota. Pojedli smo že 23 kozarcev češnjevega in 16 kozarcev mareličnega kompota. Koliko kozarcev češnjevega in mareličnega kompota skupaj nam je še ostalo?

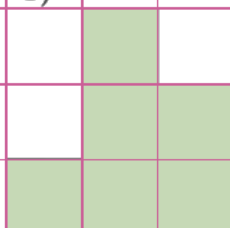
S pomočjo mreže smo na drugo stran črte narisali natančno enak del lika.

1 Povej, katere oblike so simetrične.

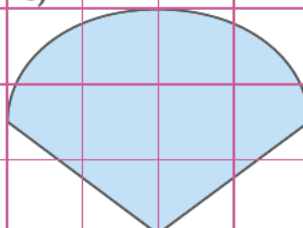
a)

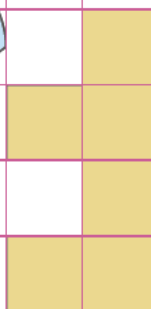
b)

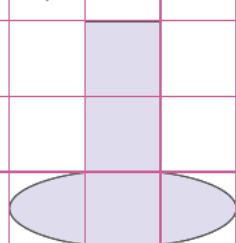
c)

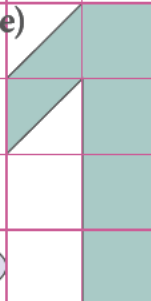
č)

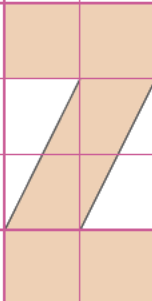
d)

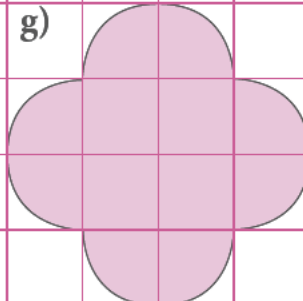
e)

f)

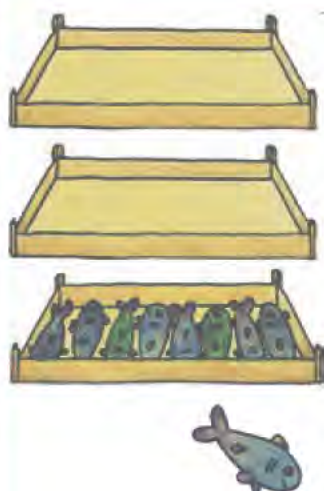

g)

2 V mrežo nariši 5 poljubnih simetričnih likov. Nariši jim črto pregiba.

Delimo s številom 8

Ribič je ujel 24 rib. V vsak zaboj je dal 8 rib. Koliko zabojev je napolnil?

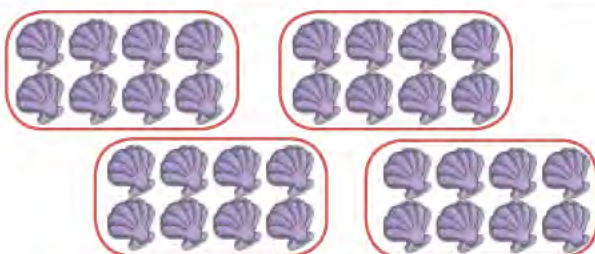
$$24 : 8 = 3, \text{ ker je } 3 \cdot 8 = 24$$

Ribič je z ribami napolnil 3 zaboje.

1 Deli in preizkusi z množenjem.

$$16 : 8 = \square, \text{ ker je } \square \cdot \square = \square$$

$$32 : 8 = \square, \text{ ker je } \square \cdot \square = \square$$

2 Deli in preizkusi z množenjem.

a)	$40 : 8 = \square$	$64 : 8 = \square$	$56 : 8 = \square$	$72 : 8 = \square$
b)	$\square : 8 = 3$	$\square : 8 = 9$	$\square : 8 = 2$	$\square : 8 = 8$

3 Po zgledu napiši dva računa množenja in dva računa deljenja.

Zgled:

$$\begin{aligned} 8 \cdot 3 &= 24 \\ 3 \cdot 8 &= 24 \\ 24 : 8 &= 3 \\ 24 : 3 &= 8 \end{aligned}$$

a) $4 \cdot 8$

č) $10 \cdot 6$

f) $8 \cdot 5$

b) $3 \cdot 2$

d) $8 \cdot 2$

g) $5 \cdot 6$

c) $4 \cdot 5$

e) $5 \cdot 3$

h) $3 \cdot 4$

4 Ladja je dolga 72 m, jadrnica je 8 krat krajša od ladje, čoln pa je 3 krat krajši od jadrnice. Koliko metrov je dolga jadrnica in koliko čoln?

5 V štirih dneh je turistična ladja prepeljala 100 potnikov. Prvi dan se je na njej peljalo 48 potnikov, drugi dan 8 krat manj kot prvi dan, tretji dan pa 5 krat več kot drugi dan. Koliko potnikov se je na ladji peljalo četrti dan?

Teden in dan

Meseci v letu

1 navadno koledarsko **leto** ima **12 mesecev** ali **365 dni**.

Meseci imajo **30** ali **31 dni**,
le **februar** jih ima **28**.

Vsaka štiri leta je
prestopno leto, ki ima
366 dni. V prestopnem
letu ima **februar 29 dni**.

ZALOŽNIŠTVO 2000 JUTRO					
Januar	Februar	Marec	April	Maj	Junij
P 3 10 17 24 31 T 4 11 18 25 S 5 12 19 26 Č 6 13 20 27 P 7 14 21 28 S 1 8 15 22 29 N 2 9 16 23 30	7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 3 10 17 24 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27	6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26	3 10 17 24 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30	1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28	5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 4 11 18 25
Julij	Avgust	September	Oktober	November	December
3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30	7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27	4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24	2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29	6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 4 11 18 25 5 12 19 26	4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31

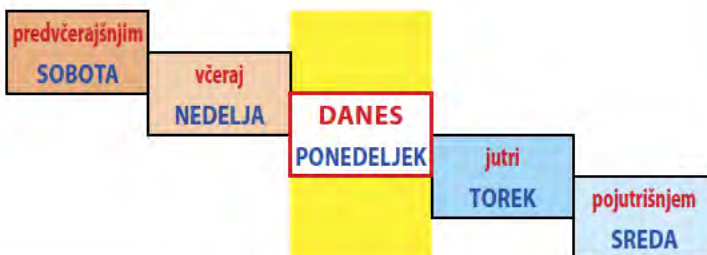
Po PETRČU in dan pagura!

- a) Naštej mesece, ki imajo 30 dni.
 - b) Naštej mesece, ki imajo 31 dni.
 - c) Kateri je sedmi, tretji, dvanajsti in peti mesec v letu?
 - č) Kateri po vrsti je mesec april, julij, september in november?
- Poišči na koledarju svoj rojstni datum.

Teden

Teden ima **7 dni**.

Če je **danes** ponedeljek, je bila **včeraj** nedelja in **predvčerajšnjim** sobota. Jutri bo torek, **pojutrišnjem** pa sredo.

- Kateri je drugi, četrti in sedmi dan v tednu?
- Danes je torek. Kateri dan bo čez 4 dni?
- Včeraj je bila sredo. Kateri dan bo pojutrišnjem?
- Predvčerajšnjim je bil četrtek. Kateri dan je danes?

Množimo in delimo

Imam 3 žogice.

3

Jaz imam 2 krat več žogic kot Neja.

$2 \cdot 3 = 6$

Jaz imam 2 žogici več kot Neja.

$3 + 2 = 5$

Imam 12 žogic.

12

Jaz imam 3 krat manj žogic kot Ana.

$12 : 3 = 4$

Jaz imam 3 žogice manj kot Ana.

$12 - 3 = 9$

1 Napiši račune in izračunaj.

za 7 manj

42	?
14	?
56	?
7	?

7 krat manj

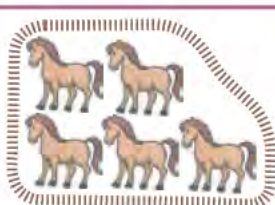
42	?
14	?
56	?
7	?

za 7 več

8	?
5	?
4	?
1	?

7 krat več

8	?
5	?
4	?
1	?

Kmet ima 3 ograde. V vsaki ogradi se pase 5 živali. Koliko je vseh živali?

$3 \cdot 5 = 15$

Kmet ima 15 živali. V vsaki ogradi se pase 5 živali. V koliko ogradah so živali?

$15 : 5 = 3$

Ostanek pri deljenju

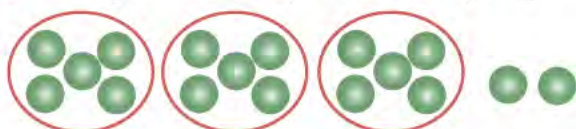
Marta je skuhala 15 kozarcev marmelade. Zložila jih je na 3 police. Koliko kozarcev je dala na vsako polico? Koliko kozarcev je ostalo na mizi?

$$15 : 3 = 4, \text{ ostanek } 3,$$

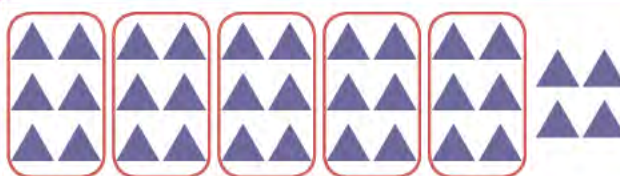
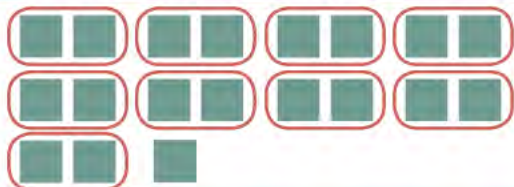
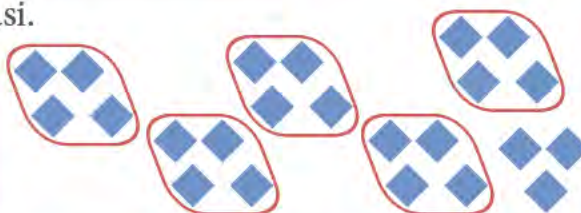
ker je $4 \cdot 3 + 3 = 15$

Na vsako polico je dala 4 kozarce. Na mizi so ostali 3 kozarci.

1 Napiši račune, jih izračunaj in preizkusi.

$$17 : 5 = 3, \text{ ostanek } 2, \text{ ker je } 3 \cdot 5 + 2 = 17$$

2 Izračunaj in napravi preizkus.

$17 : 4 = ?$	$34 : 8 = ?$	$29 : 7 = ?$	$44 : 6 = ?$
$17 : 3 = ?$	$34 : 4 = ?$	$29 : 5 = ?$	$44 : 5 = ?$
$17 : 6 = ?$	$34 : 6 = ?$	$29 : 3 = ?$	$44 : 7 = ?$
$17 : 5 = ?$	$34 : 7 = ?$	$29 : 4 = ?$	$44 : 9 = ?$

3 V škatli je 35 piškotov. Razdelimo jih šestim otrokom, vsakemu enako. Koliko piškotov dobi vsak? Koliko piškotov ostane?

4 Nejc ima 67 paličic. Sestavlja osemkotnike. Koliko jih bo sestavil? Koliko paličic mu bo ostalo?

V plastenki je
1 liter vode.

V kartonki je
1 liter mleka.

V plastenki je
1 liter kisa.

Osnovna enota za merjenje **prostornine** je **liter**.
Besedo **liter** zapisujemo z okrajšavo **ℓ**.

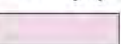
$$1 \text{ liter} = 1 \ell$$

- 1 Oceni in izmeri, koliko plastenk vode po 1 liter lahko naliješ v zalivalko, vedro in lonec. V zvezek nariši preglednico in vanjo vpiši podatke.

	Ocena v 	Izmera v
	?	?
	?	?
	?	?

- a) Katera posoda ima največjo prostornino? Koliko litrov vode drži?
- b) Katera posoda ima najmanjšo prostornino? Koliko litrov vode drži?

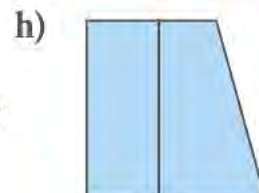
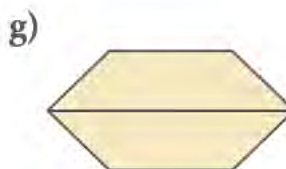
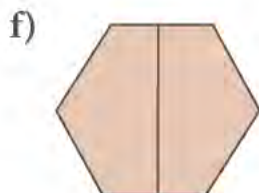
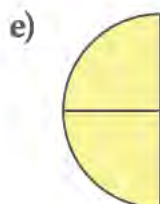
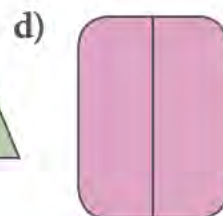
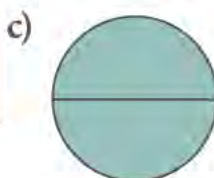
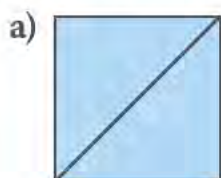
- 2 V trgovini so dopoldne prodali 15 ℓ olja, 16 ℓ kisa, 28 ℓ vode, 27 ℓ soka in nekaj litrov mleka. Skupaj so prodali 100 ℓ tekočine. Koliko litrov mleka so prodali? Katere tekočine so prodali najmanj in katere največ?

- 3 Stolpci prikazujejo, koliko litrov soka so spili otroci 3. a razreda v enem tednu.
Legenda: = 2 litra.

16					
14					
12					
10					
8					
6					
4					
2					
	pon.	tor.	sre.	čet.	pet.

- a) Koliko litrov soka so spili v sredo?
- b) Kateri dan so spili najmanj in kateri dan največ litrov soka?
- c) Koliko litrov soka so spili v petih dneh skupaj?

1 Imenuj like, ki niso razdeljeni na polovico.

Nejc je imel 16 kroglic. Polovico jih je dal bratcu. Koliko kroglic je dal bratcu?

Račun: $16 : 2 = 8$

Odgovor: Bratcu je dal 8 kroglic.

2 Manca dobi 20 evrov. Polovico evrov da v hranilnik. Koliko evrov je shranila v hranilnik?

3 Klara je spekla 15 žemelj in 10 rogljičev. Polovico rogljičev je že pojedla. Koliko rogljičev je pojedla? Koliko kosov peciva še ima?

4 Na parkirišču stoji 6 avtobusov in 14 avtomobilov. Polovica avtobusov in polovica avtomobilov odpelje.

- Koliko avtobusov odpelje?
- Koliko avtomobilov odpelje?
- Koliko vozil skupaj odpelje?
- Koliko vozil ostane na parkirišču?

5 Maja tehta 18 kg, njena sestra polovico manj kot Maja, brat pa 3 krat več kot sestra. Koliko kilogramov tehta sestra in koliko brat?

6 Razdeli krogce na 2 enaka dela. Napiši račun.

Zgled:

$$6 : 2 = 3$$

a)

$$? : 2 = ?$$

b)

$$? : 2 = ?$$

c)

$$? : 2 = ?$$

č)

$$? : 2 = ?$$

7 V zvezek nariši trakove, dolge 12 cm, 8 cm, 4 cm, 10 cm in 2 cm. S črto jih razdeli na 2 enaka dela. Koliko centimetrov je dolga polovica vsakega traku? Napiši račune.

Zgled:

$$6 \text{ cm} : 2 = 3 \text{ cm}$$

Od 15.00 do 15.01 je minila **1 minuta**.

V tem času je **sekundni kazalec** napravil 1 krog.

Besedo **minuta** zapisujemo z okrajšavo **min**.

Ura je dvanajst
in pet minut.
12.05

Ura je dvanajst
in petnajst
minut.
12.15

Ura je dvanajst
in trideset
minut.
12.30

Ura je
dvanajst in
petinštirideset
minut.
12.45

Ura je trinajst.
13.00

Minutni kazalec je od 12.00 do 13.00 pretekel **60 minut**.

1 h = 60 min

1 Koliko je ura? Napiši na dva načina.

Zgled:

2.20
14.20

2 Vpiši znak >, <, =.

2 h ● 2 min

15 min ● 16 h

36 h ● 36 h

13 min ● 13 h

32 h ● 23 min

18 min ● 8 h

45 h ● 45 min

20 min ● 20 min

1 h ● 1 min

3 Marko je odšel v šolo ob 7.20 uri. V šolo je prispel ob 7.40 uri. Koliko minut je hodil?

4 Jana je šla v šolo ob 7.05 uri. V šolo je prišla ob 7.45 uri. Koliko minut je hodila?

Štejemo do 1000 po 100

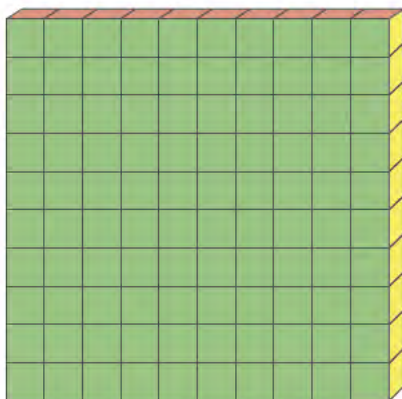

1 **E** je ena **ENICA**.

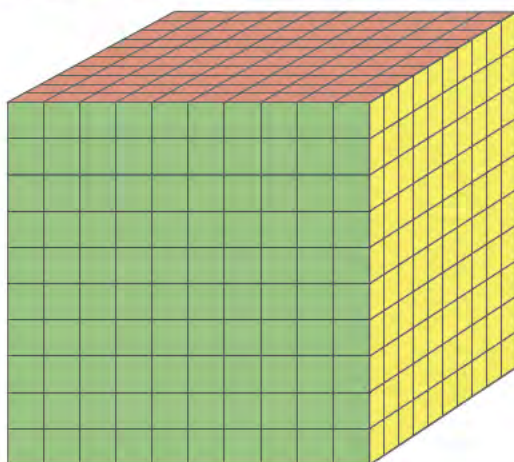
1 **D** je ena **DESETICA**.

1 **D** = 10 **E**

1 **S** je ena **STOTICA**.

1 **S** = 10 **D** = 100 **E**

1 **T** je ena **TISOČICA**.

1 **T** = 10 **S**

1 **T** = 100 **D**

1 **T** = 1000 **E**

Prištevamo in odštevamo enice

$$300 \text{ €} + 4 \text{ €} = 304 \text{ €}$$

1 Izračunaj.

$$200 + 8 = \boxed{?}$$

$$3 + 800 = \boxed{?}$$

$$\boxed{?} + 4 = 504$$

$$400 + 5 = \boxed{?}$$

$$900 + \boxed{?} = 909$$

$$\boxed{?} + 7 = 607$$

2 Marko je imel 300 €. Mama mu je dala 8 €. Koliko evrov ima Marko?

3 Metkino krilo je bilo dolgo 100 cm. Šivilja ga je podaljšala za 6 cm. Koliko centimetrov je dolgo Metkino krilo sedaj?

$$650 \text{ €} + 2 \text{ €} = 652 \text{ €}$$

4 Izračunaj.

$$430 \text{ m} + 5 \text{ m} = \boxed{?} \text{ m}$$

$$240 \text{ l} + 4 \text{ l} = \boxed{?} \text{ l}$$

$$820 \text{ cm} + 7 \text{ cm} = \boxed{?} \text{ cm}$$

$$370 \text{ dl} + 9 \text{ dl} = \boxed{?} \text{ dl}$$

$$560 \text{ kg} + 2 \text{ kg} = \boxed{?} \text{ kg}$$

$$760 \text{ min} + 4 \text{ min} = \boxed{?} \text{ min}$$

$$980 \text{ dag} + 8 \text{ dag} = \boxed{?} \text{ dag}$$

$$100 \text{ h} + 1 \text{ h} = \boxed{?} \text{ h}$$

$$221 \text{ €} + 5 \text{ €} = 226 \text{ €}$$

5 Jaka je visok 152 cm, Filip pa je 6 cm višji. Koliko centimetrov je visok Filip?

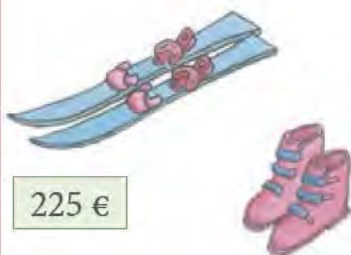
6 Delavci so zgradili Jožetovo hišo v 323 dneh, Anino hišo pa so gradili 6 dni več. V koliko dneh so zgradili Anino hišo?

$$343 \text{ €} + 125 \text{ €} = 343 \text{ €} + 100 \text{ €} + 20 \text{ €} + 5 \text{ €} = \\ = 443 \text{ €} + 20 \text{ €} + 5 \text{ €} = 463 \text{ €} + 5 \text{ €} = 468 \text{ €}$$

- 9 Za peko peciva smo potrebovali 421 dag moke, 154 dag orehov in 233 dag sladkorja. Koliko dekagramov tehtajo vse sestavine skupaj?
- 10 Vinogradnik je pridelal 978 l vina. Belega vina je bilo 452 l. Koliko litrov je pridelal rdečega vina?
- 11 Jakob je skočil v višino 232 cm, Filip 144 cm več kot Jakob in Darko 113 cm več kot Filip. Koliko centimetrov je skočil v višino Filip in koliko Darko?
- 12 Otroci so si s prihranki kupili različne stvari. Manja je porabila 449 €, Jošt 657 € in Lenart 595 €. Izračunaj, koliko so stale stvari, pri katerih manjka cena.

Manja

225 €

? €

Jože

143 €

?

Lenart

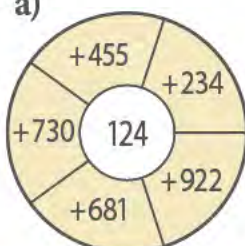

? €

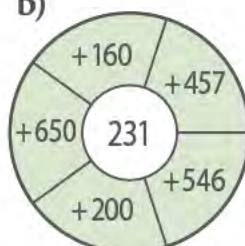
434 €

- 13 Napiši račune in izračunaj.

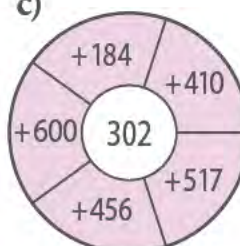
a)

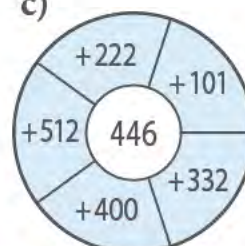
b)

c)

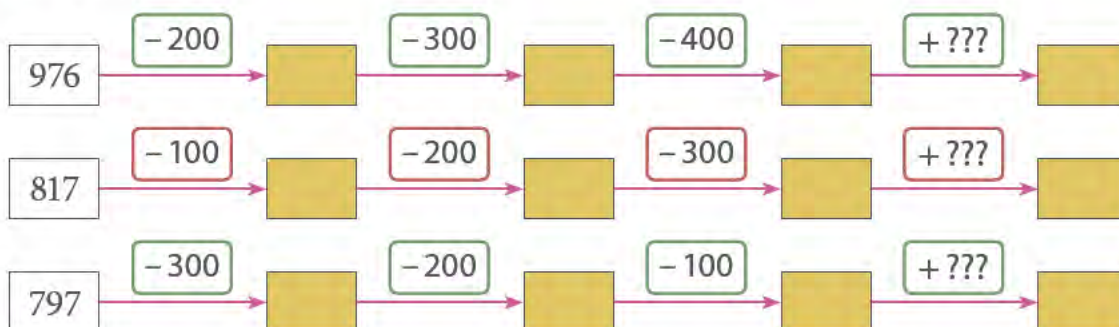
č)

$$675 \text{ €} - 500 \text{ €} = 175 \text{ €}$$

20 Izračunaj.

$$689 \text{ €} - 450 \text{ €} = 689 \text{ €} - 400 \text{ €} - 50 \text{ €} = 289 \text{ €} - 50 \text{ €} = 239 \text{ €}$$

- 21 Jaka ima do trgovine 853 m, Špela pa 320 m manj. Koliko metrov ima do trgovine Špela?
- 22 Pek je porabil 988 dag bele moke, 240 dag manj črne moke kot bele in 330 dag manj koruzne moke kot črne. Koliko dekagramov je porabil črne in koliko dekagramov koruzne moke?
- 23 Od bale, v kateri je bilo 875 dm blaga, smo ga najprej odrezali 310 dm, nato 230 dm in na koncu 220 dm. Koliko decimetrov blaga je še ostalo v bali?

24 Izračunaj.

$572 - 350 = ?$	$995 - ? = 415$	$? - 420 = 326$
$383 - 120 = ?$	$724 - ? = 414$	$? - 430 = 426$
$951 - 410 = ?$	$679 - ? = 129$	$? - 740 = 226$
$487 - 260 = ?$	$557 - ? = 217$	$? - 360 = 228$

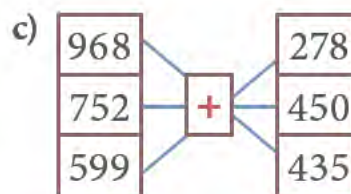
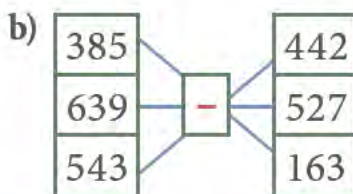
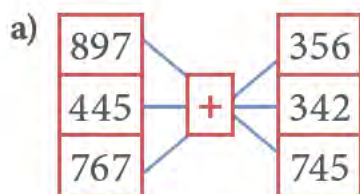

$$463 \text{ €} - 342 \text{ €} = 463 \text{ €} - 300 \text{ €} - 40 \text{ €} - 2 \text{ €} = \\ = 123 \text{ €} - 2 \text{ €} = 121 \text{ €}$$

- 25 Na ladji je bilo 358 potnikov. V prvem pristanišču se jih je izkrcalo 146. Koliko potnikov se še pelje na ladji?
- 26 Kmet je pridelal 768 kg koruze, 536 kg pšenice in 394 kg ajde. Prodal je 546 kg koruze, 315 kg pšenice in 293 kg ajde. Koliko kilogramov mu je ostalo koruze, koliko kilogramov pšenice in koliko kilogramov ajde?
- 27 Izračunaj, za koliko tolarjev so se posamezne šolske potrebščine pocenile. Napiši račune.

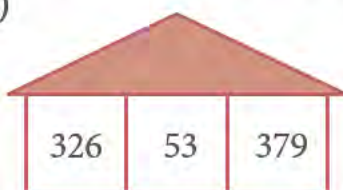
- 28 Izračunaj.

Zgled: $897 + 356 = ?$

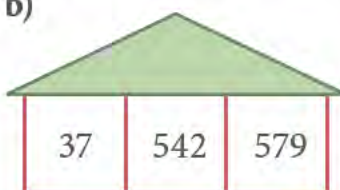

- 29 Sestavi po dva računa seštevanja in dva računa odštevanja.

a)

b)

c)

